

Čís. 721.

Ustanovení druhé věty § 55 j. n. nevztahuje se k podílům, jež po odevzdání pozůstalosti přísluší dědicům na pohledávkách zůstavitele.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, R I 853/20.)

Zůstavitelka, jejíž pozůstalost jest žalována, dluhovala zemřelé Julii S-ové, pokud se týče její pozůstalosti v době své smrti 3533 Kč 33 h. Žalobce jako dědic jedné čtvrtiny pozůstalého jmění po Julii S-ové domáhal se na okresním soudě žalobou podílu z oné pohledávky, jenž na něho připadl. U téhož soudu podali současně obdobnou žalobu druzí dva dědicové. Soud prvního stolu žalobu bez dalšího odmítl pro věcnou nepřislusnost, poněvadž v každém ze sporů dlužno rozhodovati o jsoucnosti celé pohledávky, peníz 1000 K převyšující, z níž každý z dědiců vymáhá jednu čtvrtinu. Pro takovéto spory jest však podle výslovného ustanovení druhé věty § 55 j. n. příslušným soud podle úhrnného obnosu jistinné pohledávky, dosud nezapravené, tedy soud sborový, což ostatně vychází z povahy věci samé, neboť sporné okolnosti zůstávají tytéž, jako kdyby celou pohledávku vymáhala zemřelá věřitelka, nebo její pozůstalost, přičemž odevzdáním pozůstalosti jednotlivým dědicům nenastala v okolnostech těch žádná změna. Rekursní soud napadené usnesení zrušil a nařídil prvému soudu, by, vyčkav pravomoci, o žalobě jednal. Důvody: Vývodům stížnosti dlužno přiznati oprávnění v tom směru, že předpisu druhé věty § 55 j. n. nelze na tento případ použiti. Ustanovení toto může týkati se přece jen případů, kde žalobci přísluší i dispoice ohledně nezažalované jím části zbývající pohledávky původní, čemuž však není tak u pohledávky odevzdané několika dědicům částmi 1000 K nepřesahujícími; podíl každého dědice je samostatným nárokem, neboť původní pohledávka je dělitelná a platí o podílu každého dědice předpis § 889 obč. zák., dle kterého se musí každý z oprávněných spokojiti svým dílem. Výklad opačný by ukládal dědici nepatrné částky celkové větší pohledávky značné břemeno tím, že by ho nutil zažalovati pohledávku — třeba bagatelní — u sborového soudu, kde je řízení značně dražší i zdlouhavější, a nebylo by z tohoto důvodu poslouženo ani žalovaným. Žalobní důvod nároku zůstává sice též (ze zápůjčky), ale každý žalobce má zájem, aby se nerozhodovalo jen do výše jeho nároku a třeba by soud musel se obíratí otázkou, kolik snad činí ještě zbytek původní pohledávky, nemůže se tím přesunouti příslusnost na soud sborový, ježto jen rozhodnutí do výše zažalované části, jednotlivému dědici přikázané, může mezi dědicem a žalovanou stranou býti rozhodnutím konečným; kromě toho může u každého dědice býti po případě nutným obšírnější jednání o zvláštních námitkách a obranách žalovaného proti jednotlivým dědicům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud rozhodnutí své správně odůvodnil, proč se na jeho vývody odkazuje a na vyvrácení dovolacího rekursu jen tolik dokládá, že žalobce nežaluje část jistinné pohledávky, nýbrž celou pohledávku

jemu dle děje žalobního příslušející a že tedy už proto předpoklad druhé věty § 55 i. n. není dán, neboť odevzdáním pozůstalosti rozpadla se původní celková pohledávka na tolik samostatných pohledávek, kolika dědicům připadla (§ 889 obč. zák.). Není závady, aby každý z nich nedobýval svůj díl samostatnou žalobou a to u soudu, který dle obnosu podílu toho jest věcně příslušným.

Čís. 722.

Nárok soukromníka proti obci, jež dala u něho ubytovati a stravovati vojenskou asistenci obilní rekvisiční komise, jest nárokem soukromoprávním.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, R I 887/20.)

V roce 1917 převzal žalobce k výzvě tehdejšího starosty žalované obce na byt a stravu ve svém hostinci několik vojáků asistujících při rekvisici obilí. Vojáci pobýli u žalobce více týdnů, načež žádal žalobce na obci přiměřenou náhradu. Obec vyplatila mu pouze to, co obdržela od státu jakožto poplatek za ubytování a stravování, pročež žalobce domáhal se soudně zbytku. Žalovaná obec vznesla proti žalobě námitku nepřípustnosti pořadu práva. Soud první stolice žalobu rozsudkem zamítl. Důvody: Dle §§ 38 a 51 zákona ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák. jest přechodné ubytování a stravování vojska věcí obce; povinnost ta stihá ji nikoliv jako podmět soukromoprávních vztahů, nýbrž jako svaz veřejnoprávní. Povinnost tato jest tudíž povinností veřejnoprávní a tohoto rázu jest i náhradní nárok obyvatelů obce, na něž obec svůj závazek přesunula, vůči obci. Soukromoprávního rázu dostalo by se tomuto nároku pouze tehdy, kdyby obec v tom kterém případě byla s jednotlivými svými občany uzavřela úmluvu o výši náhrady, čemuž však v tomto případě tak nebylo. Odvolací (správně rekursní) soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto důvodů: I rekursní soud vychází z ustanovení §§ 38 a 51 zákona ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák., dospěl však k názoru opačnému. Zmíněný zákon rozeznává mezi ubytováním trvalým a přechodným. Přechodné ubytování, u něž tu jde, postihuje obec, které přísluší pak odškodňovací nárok proti vojenské správě. Jednotlivým osobám se zvláštní povinnost zákonem neukládá. Jsou proto úmluvy obce s jednotlivými občany rázu soukromoprávního, závazek obce pak vůči státu povahy veřejnoprávní, jak vyplývá nanejvýš z § 38 onoho zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud položil si především otázku, je-li dovolací rekurs žalované obce vůbec přípustným. K otázce té dlužno odpověděti kladně. První soud uznal za odůvodněnu námitku nepřípustnosti pořadu práva žalovanou obcí vznesenou. Jak již soudem druhé stolice správně bylo vytčeno, pochybil soud první po stránce formální potud, že zamítl rozsudkem žalobu; měl spíše usnesením ji odmítnouti. Rozhodnutí prvního soudu, ač ve formě